

Kräfter och mångfald

-monster under ytan, passar bäst i grytan?

Per Nyström

Detta tänkte jag ta upp...

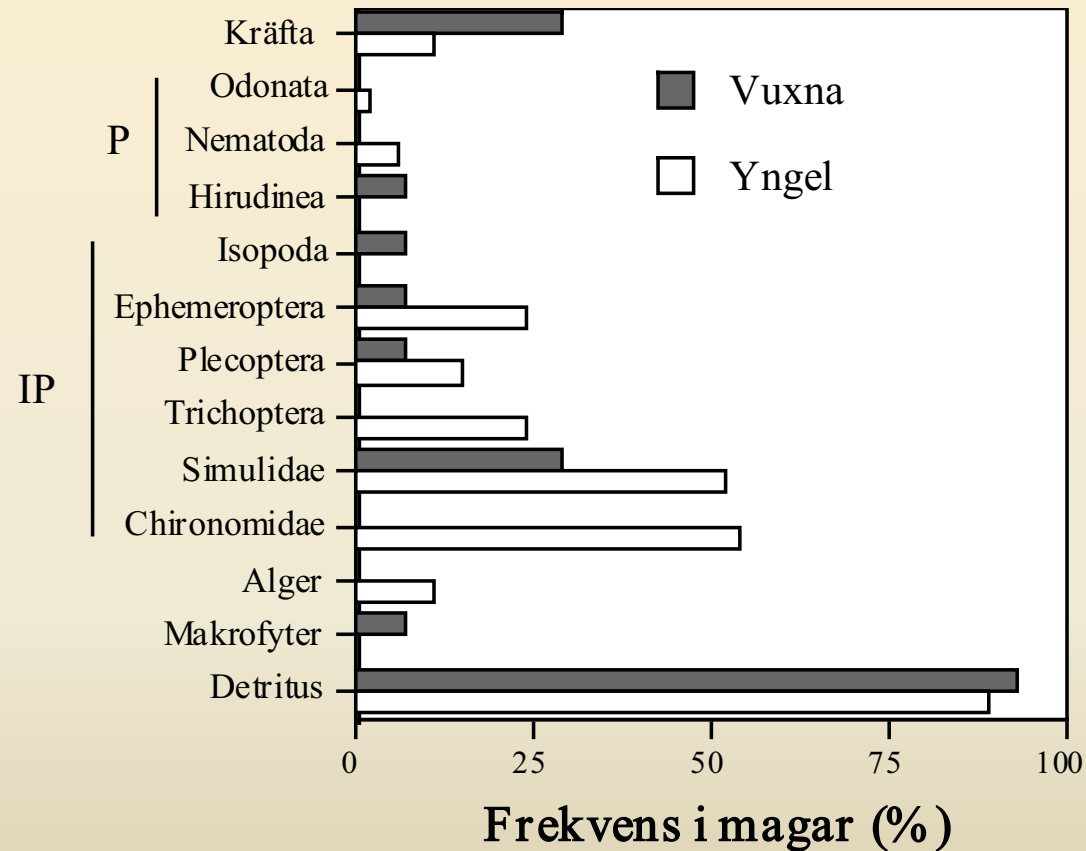
- Effekter av kräftor på **biodiversitet**
- Vilka arter påverkas av kräftor och varför?
- Finns det någon skillnad mellan introducerad signal- och inhemsk flodkräfta?

Obs! flodkräftan är rödlistad!

Här vilar flodkräftan... ?

I magen på en kräfta (vattendrag)

I magen på en kräfta...

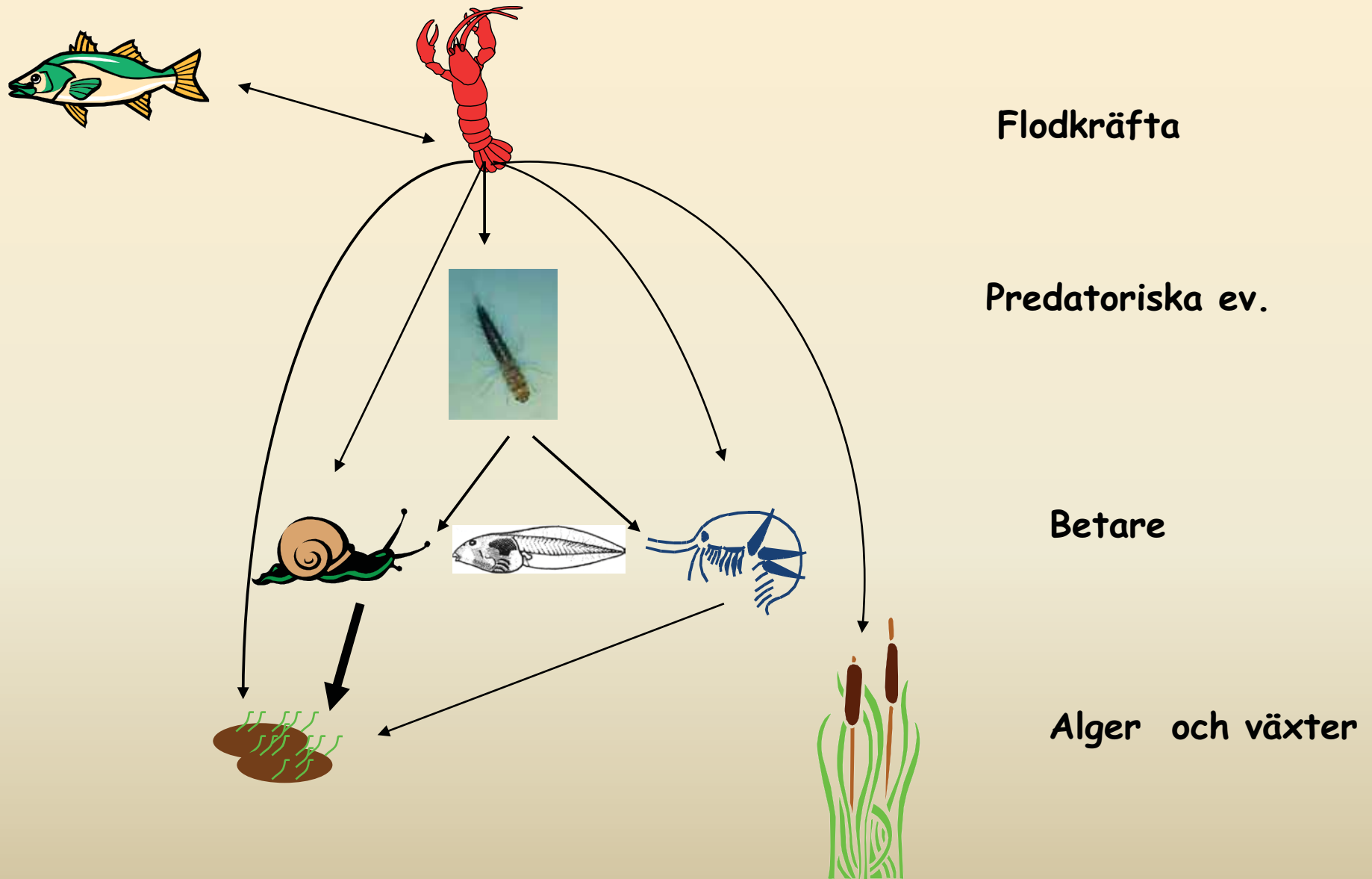

=

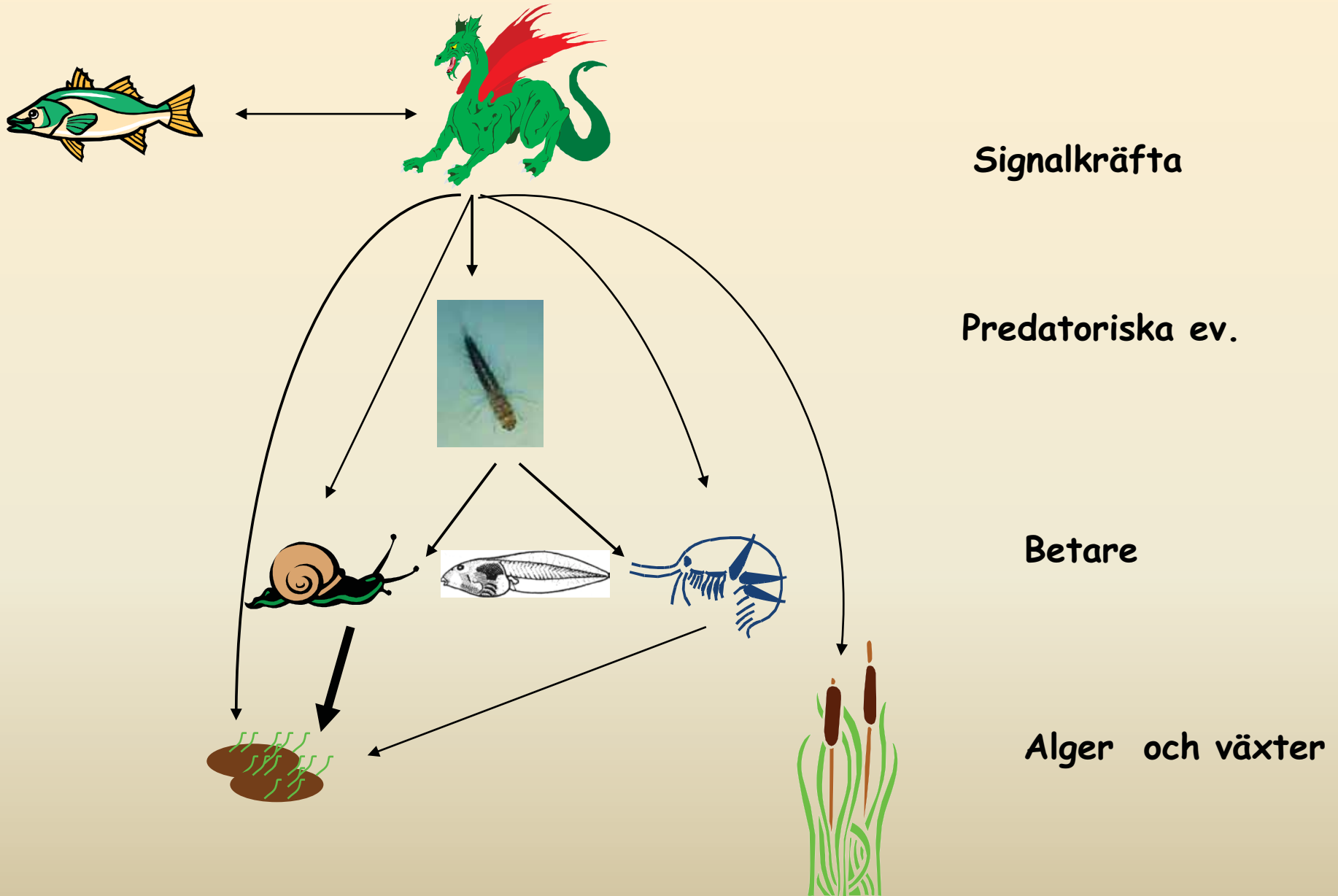

Illustrationer: Linda Nyman

Här håller vi oss idag...

Här håller vi oss idag...

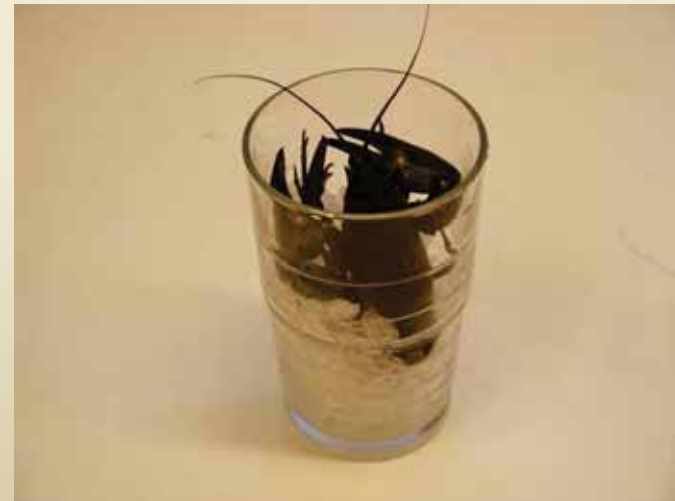
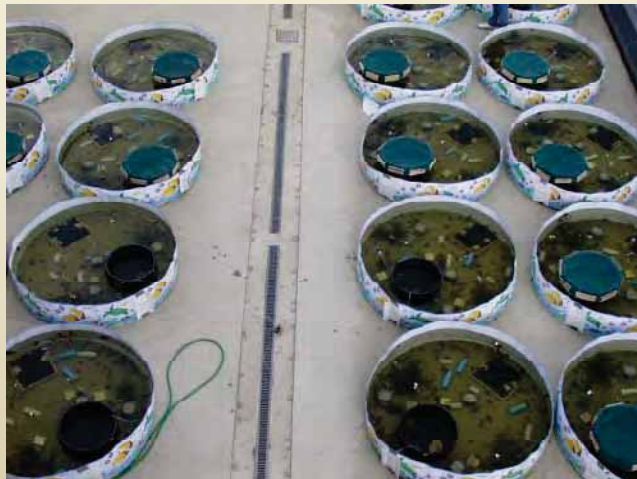

Här håller vi oss idag...

Här håller vi oss idag...

Experiment har sina fördelar...

Jamen ja e ju
limnolog

Experiment har sina fördelar...

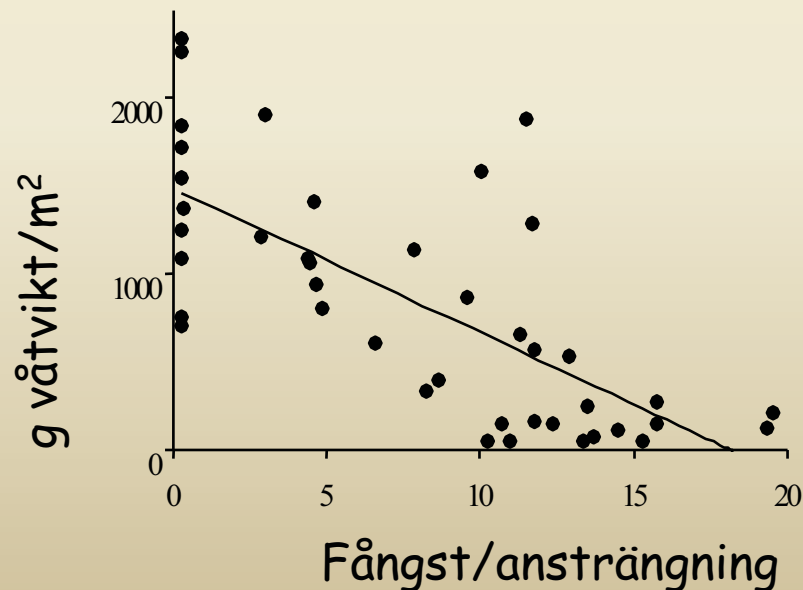

Makrofytter...

Stora effekter på biomassa och artsammansättning pga:

☯ Selektiv konsumtion

- Föredrar "mjuka arter"
- Arter utan kemiskt försvar (bla inte vattenmöja)
- **Kransalger** absoluta favoriten (smälter 90%)!
- Mindre effekter på arter som växer snabbt och som klarar av betning (vattenpest, slingeväxter)

Dammar med

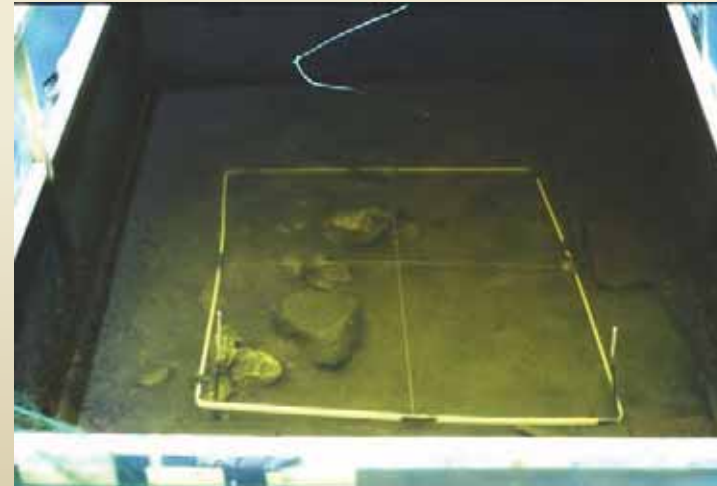

Makrofyter...

Burar med

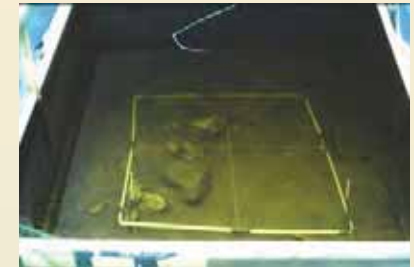
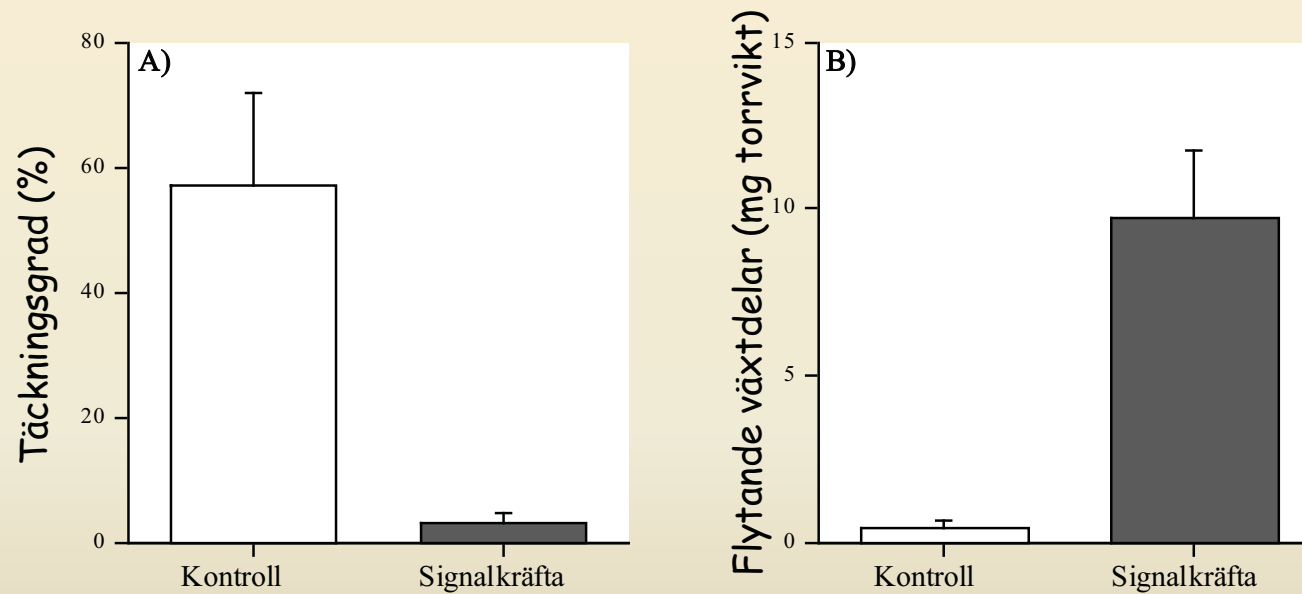

Makrofyter...

Stora effekter på biomassa och artsammansättning pga:

- ☯ Skadar även växter genom att "knipsa" av dem

Burar med

Makrofyter...

Stora effekter på biomassa och artsammansättning pga:

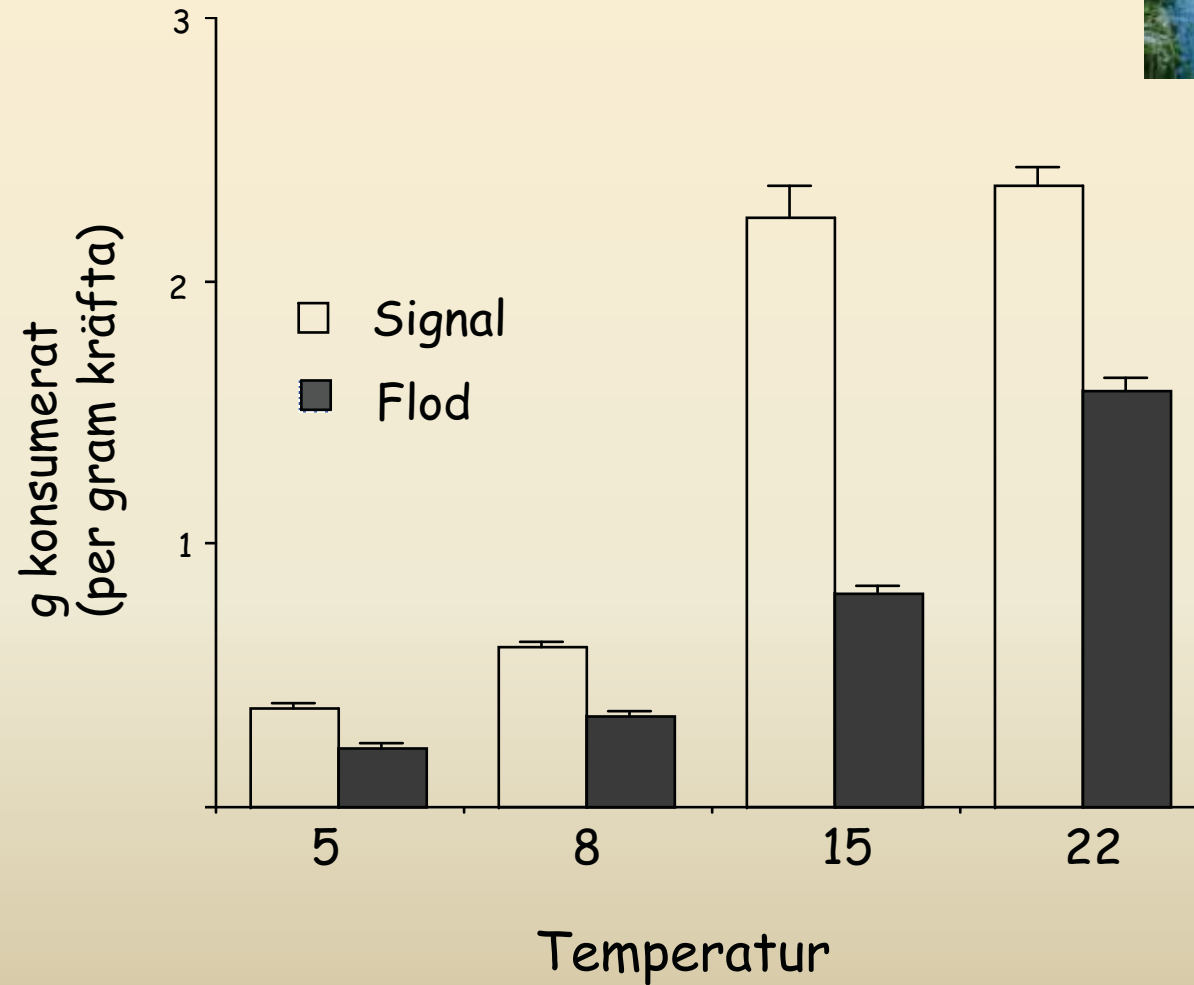
- ☯ Förhindrar etablering av annars ej konsumerade "kraftiga växter" genom att konsumera *groddplantor* (tex kavedun och vass).

Här måste vara
kräftor...
så in i vassen?

Makrofytter...

Chara spp i 4 dagar

För kallt...
inte hungrig

Makrofyter...

=

Preferenser

>

Effekter

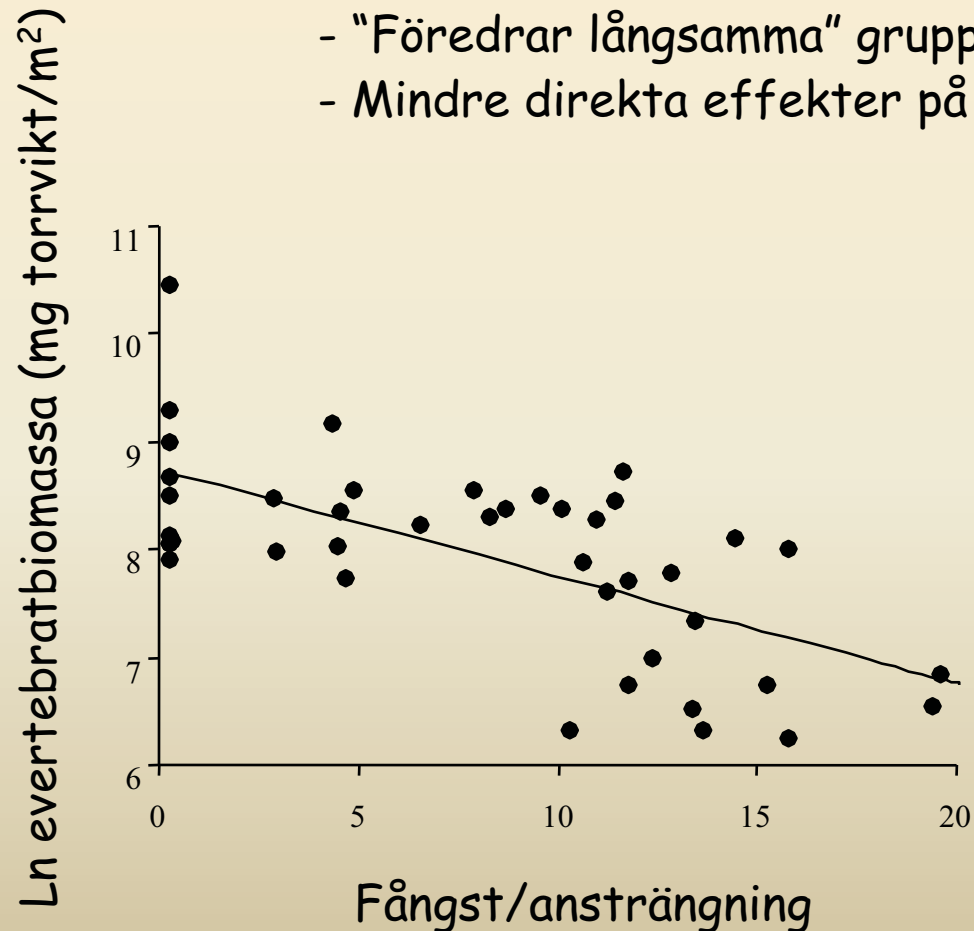
Illustrationer: Linda Nyman

Evertebrater...

Stora effekter på biomassa och artsammansättning pga:

☯ Selektiv konsumtion

- "Föredrar långsamma" grupper, **snäckspecialister!**
- Mindre direkta effekter på frisimmande grupper

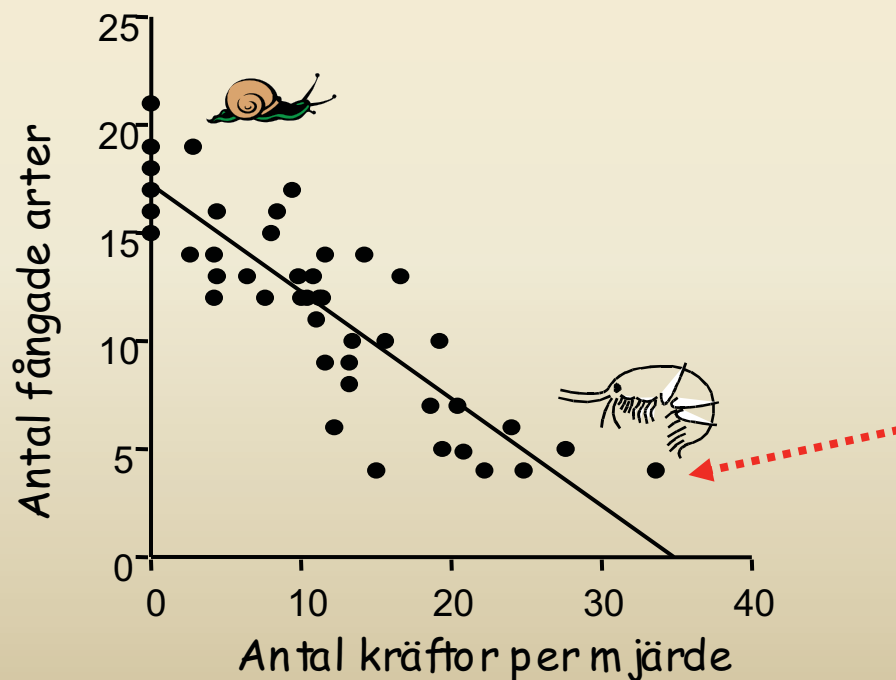
Dammar med

Evertebrater...

Stora effekter på biomassa och artsammansättning pga:

- ☯ Makrofyteliminering (indirekt effekt)
  - Frisimmande och snabba taxa dominerar i kräftvatten!

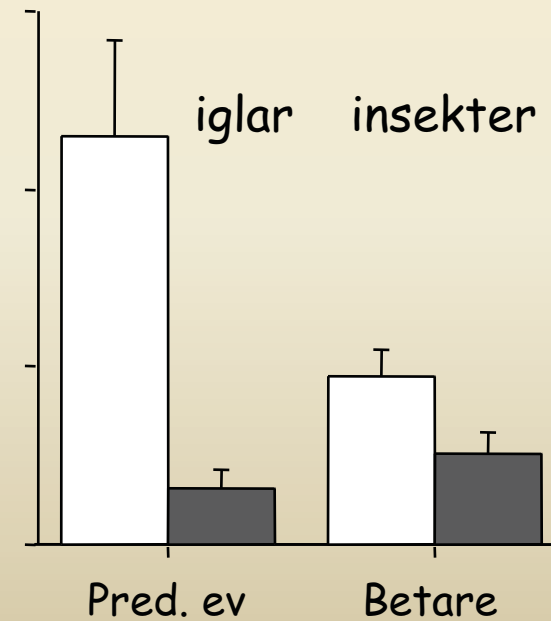
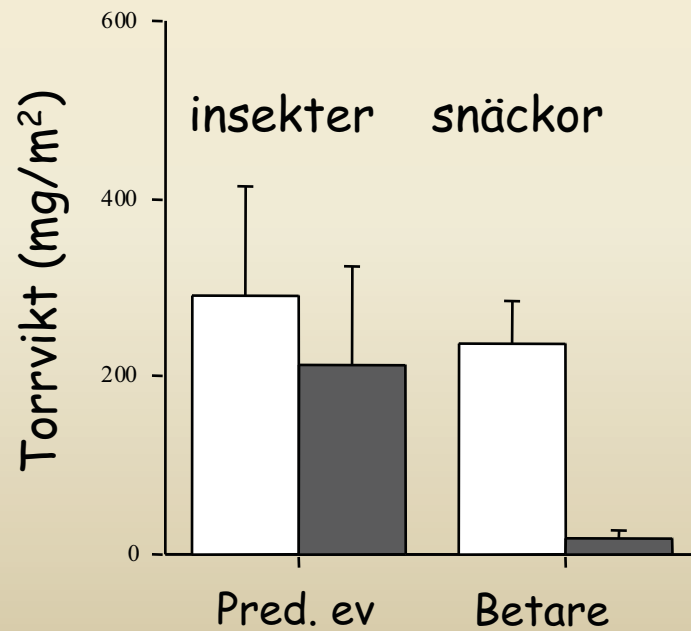
10 vuxna sk/m²!

Evertebrater... Burförsök

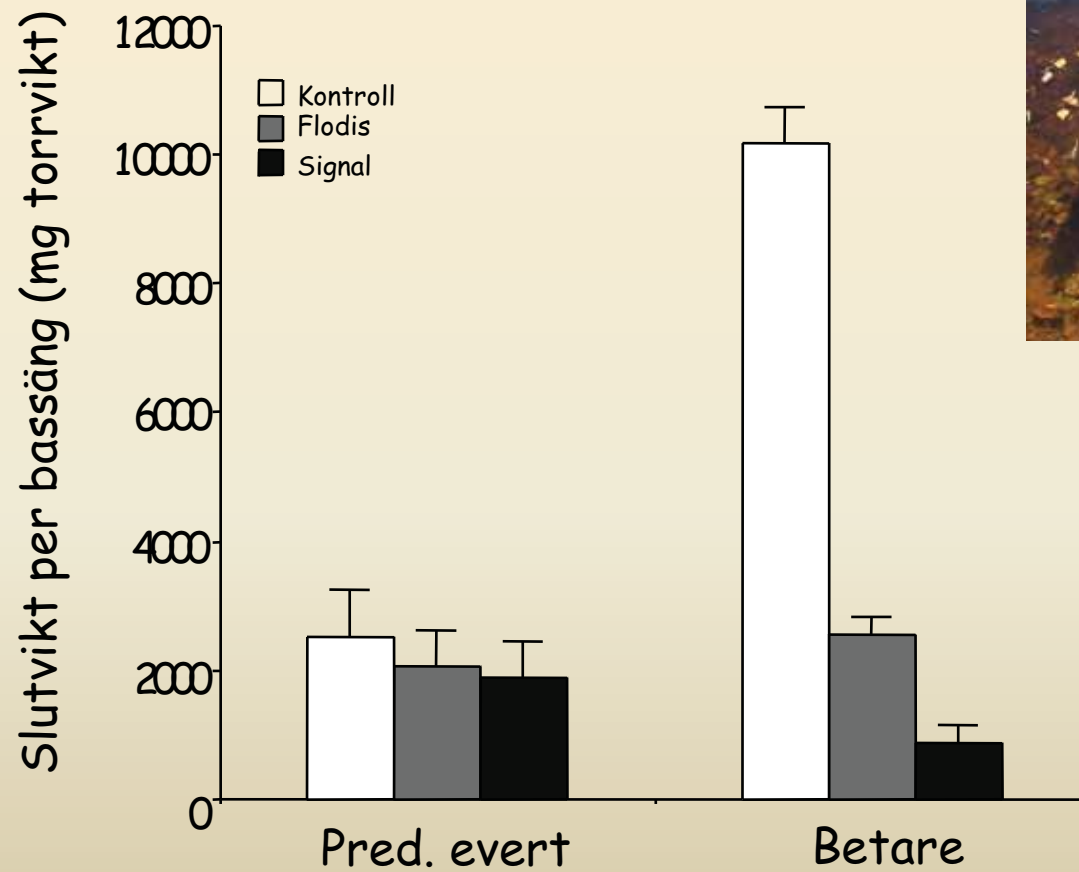

□ Kontroll
■ Signalkräfta

Evertebrater...

12/m²

Evertebrater...

=

Preferenser

>

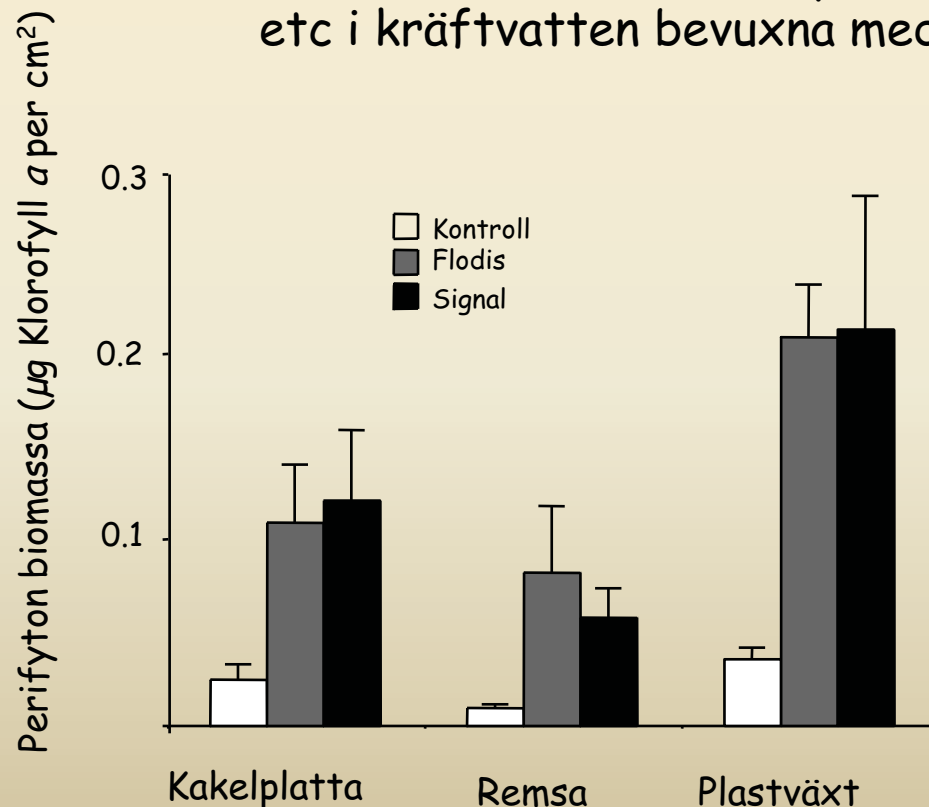
Effekter

Illustrationer: Linda Nyman

Påväxtalger...

Ofta positiva effekter på biomassa pga:

- ☯ Kräftor är **inte** anpassade till att beta mikroalger
Täta bestånd kan dock beta makroalger!
- ☯ Antalet betare minskar (predation) och ofta är stenar
etc i kräftvatten bevuxna med alger

Fisk...

- ☯ Kräftor äter såväl rom som yngel... i akvariemiljö... **MEN INGA** bevis för negativa effekter på naturliga fiskbestånd i Sverige
- ☯ Signalkräfta påverkade inte överlevnad av öringyngel i burförsök (vattendrag)
- ☯ Ingen förändring i fiskfaunan före och efter signal- eller flodkräftförekomst (N=64 vattendrag, studerade under minst 2 år före och 2 år efter, 478 elfisken).

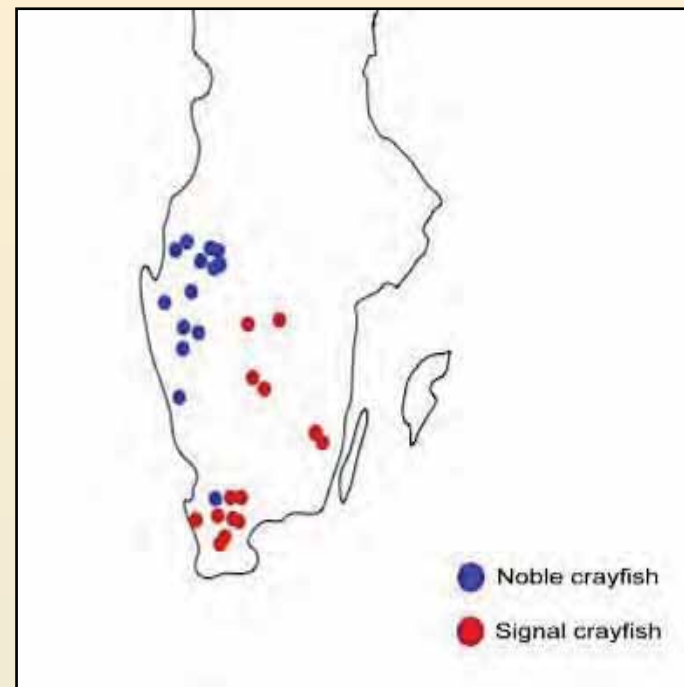
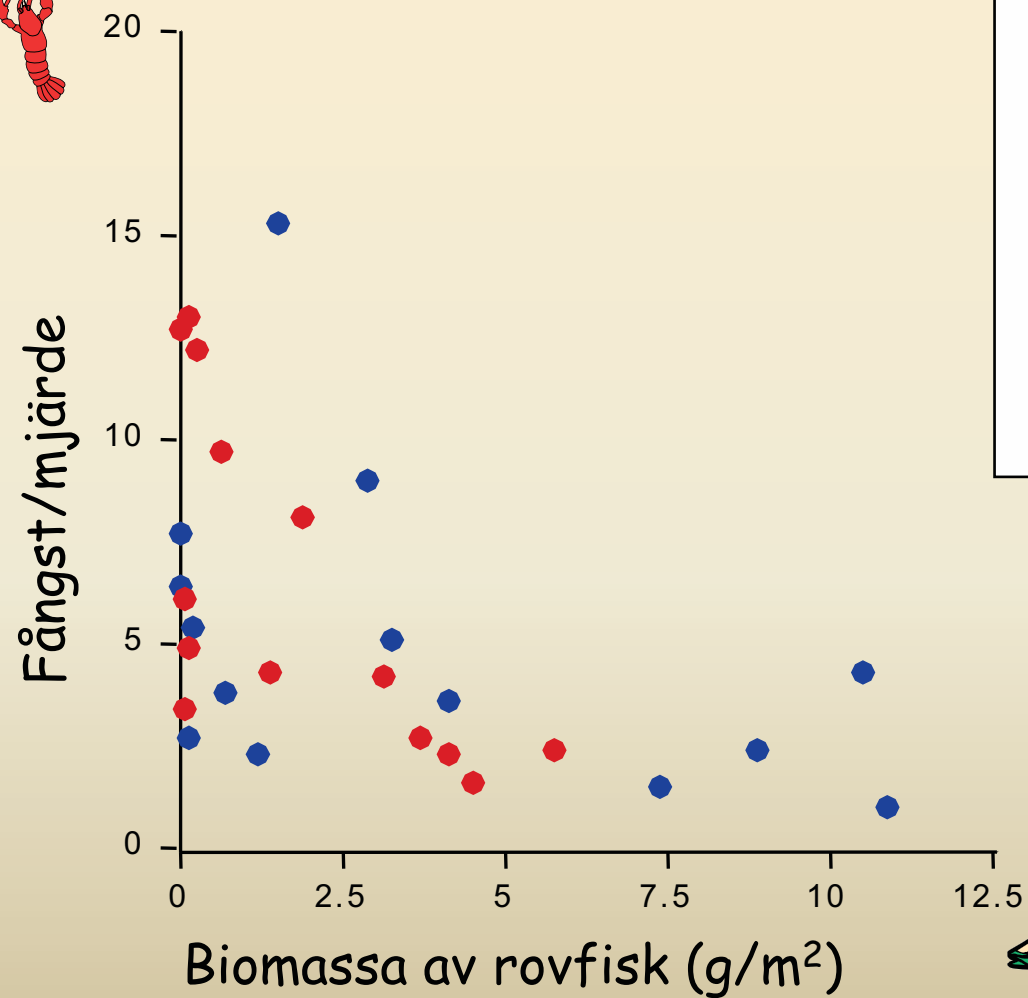

Fisk... kan däremot vara tvärt om!

Fisk...

Amfibier...

"A particularly serious situation has recently arisen for amphibians, namely the introduction of alien species of crayfish to thousands of ponds and lakes in southern Sweden. The best site for *H. arborea* in northern Europe is now considered at risk" (Corbett 1989).

Sant eller falskt... ?

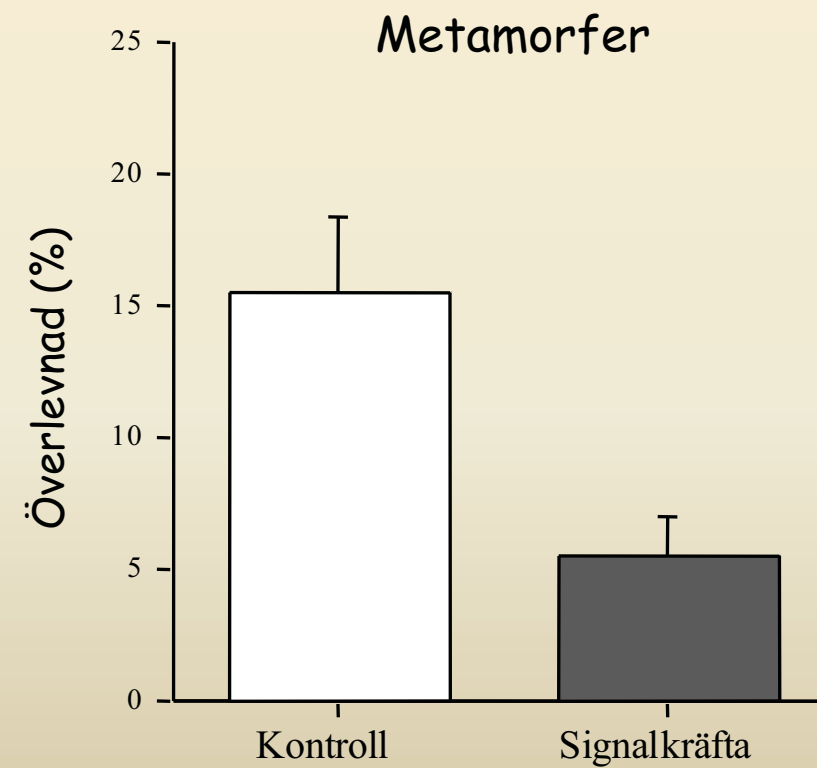
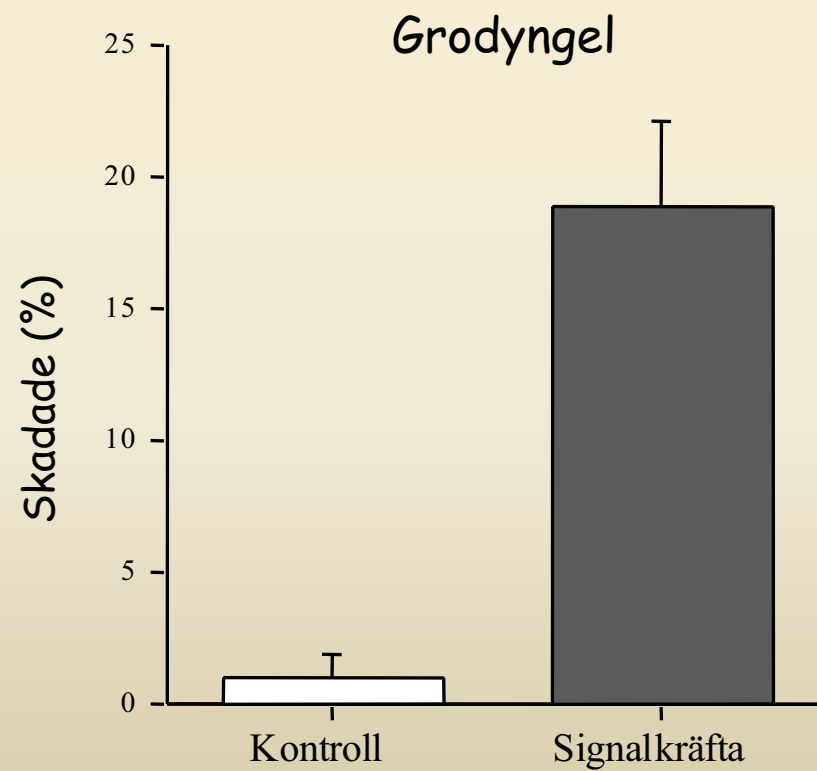
Amfibier...

- ☯ Kräftor äter såväl rom som larver... i akvariemiljö (även paddor)
- ☯ Signalkräftan påverkar överlevnad av lövgrodeyngel (i bassänger)
- ☯ EN experimentell studie visar på negativa effekter på vanlig groda (fram till metamorfos) av signalkräfta

Amfibier...

Även korrelativa studier indikerar att:

- ☯ Lökgroda, lövgroda och större vattensalamander **undviker** vatten där kräftbeståndet är tätt (≈ 10 per mjärde och ingen vegetation)

Amfibier...

- ☹ Kräftinplanteringar i småvatten är ett problem...
av 182 besökta småvatten i Kronoberg år 2007
var 30 kräftvatten otjänliga för större vattensalamander.
Kräftor fanns i 4 av 32 fyndlokaler
- ☹ Tätt bestånd av signal- eller flod, ingen vegetation

Slutsatser...

- ☯ Kräftor kan ha stor påverkan på mångfalden, speciellt i småvatten genom att:

- beta ner undervattensvegetation (kransalger)
- påverka etablering av strandväxter
- predera på långsamma evertebrater (snäckor)
- predera/skada grodlarver och genom att störa vuxna djur som befinner sig på botten (lökgroda salamandrar)

- ☯ Signal och flodkräfta har liknande effekter men signalkräftan är glupskare och mer aggressiv

Kan vi på något
sätt stoppa
illegala
utsättningar?

Medarbetare...

Anders Nilsson
Björn Lardner
Christer Brönmark
Christina Dahlberg
En massa studenter
Erik Degerman
Erika Nilsson
Eva Axelsson
Johan Sidenmark
Kajsa Åbjörnsson
Karin Olsson
Linda Birkedal
Länsstyrelsen i Kronobergs Län
Länsstyrelsen i Skåne Län
Marika Stenberg
Ola Svensson
Patrik Stenroth

Forskningen har huvudsakligen finansierats av
SNV, Oscar och Lilly Lamms stiftelse,
Ebba och Sven Schwartz stiftelse
samt numera av FORMAS

Frågor?

